

Το Ημερολογιακό Ζήτημα εν Ελλάδι Από τους μύθους και τις πλάνες στη θεολογική αλήθεια

- **Μια ανοιχτή πληγή στο σώμα της Ορθοδοξίας που αιμορραγεί για εννέα δεκαετίες**
- **Τα σχίσματα στο σώμα της Εκκλησίας αναιρούν την σωτηρία των ανθρώπων**

Η εσχάτη και μεγίστη εντολή του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού προς τους μαθητές του πριν από τον φρικτό σταυρικό θάνατό του υπήρξε η εντολή της ενότητας, «ίνα ώσιν εν», προκειμένου το σωτηριώδες έργο της Εκκλησίας να συντελείται απρόσκοπτα. Τα δε σχίσματα που εκπορεύονται από τον εωσφορικό εγωισμό, τις έριδες, τις διχογνωμίες και διχοστασίες των ανθρώπων που δεν υποτάσσουν το «ίδιον θέλημά» τους στο «θέλημα του Θεού» και στην φωνή της Εκκλησίας αποτελούν μέγα αμάρτημα που βλάπτει τις ψυχές των ανθρώπων και αναιρεί την σωτηρία τους.

Ένα λοιπόν από τα σοβαρότερα και πλέον ακανθώδη ζητήματα που απασχόλησαν την Ορθόδοξη κατ' Ανατολάς Εκκλησία του Χριστού κατά τους παρελθόντες αιώνες και ελύθη ορθώς κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνας ήταν το Ημερολογιακό-Πασχάλιο. Η Εκκλησία της Ελλάδος επειδή γνώριζε τα μειονεκτήματα του Ιουλιανού Ημερολογίου και ύστερα από τη συγκρότηση και τις αποφάσεις του Α' Πανορθόδοξου Συνεδρίου στην Κωνσταντινούπολη το 1923, προέβη με τη σύμφωνη γνώμη και του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην «μεταρρύθμιση του Ιουλιανού Ημερολογίου», του λεγόμενου, από τους συγχρόνους «ζηλωτές», «Παλαιού Ημερολογίου».

Ο πολυμαθής και περισπούδαστος Μητροπολίτης Βιζύης και Μηδείας, μετέπειτα δε Μαρωνείας, Άνθιμος (Σαρρίδης) καθώς και ο καθηγητής Πανεπιστημίου Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Α' (Παπαδόπουλος) σε ειδικές μελέτες τους επισημαίνουν ότι το Ιουλιανό Ημερολόγιο, το οποίο ετέθη σε ισχύ κατά το έτος 45 π.Χ. υπό του Ιουλίου Καίσαρος είχε σοβαρά μειονεκτήματα και δεν ήταν ακριβές.

Οι Έλληνες σοφοί της Κωνσταντινουπόλεως ήδη από του ΙΔ' αιώνας διεπίστωσαν ότι λόγω λανθασμένων μαθηματικών υπολογισμών υπήρχαν σοβαρές αποκλίσεις καθώς η χρονική διάρκεια του έτους κατά το Ιουλιανό Ημερολόγιο δεν συνέπιπτε ακριβώς προς τη διάρκεια του λεγομένου τροπικού έτους, αλλά υπερείχε κατ' ολίγα λεπτά ετησίως και μία σχεδόν ημέρα ανά 128 έτη. Έτσι από του έτους 325 μ.Χ., οπότε και συνεκλήθη η Α' Οικουμενική Σύνοδος που καθόρισε τον εορτασμό του Πάσχα, η 21^η Μαρτίου ως ημέρα εαρινής Ισημερίας, μέχρι και την ημέρα κατά την οποία έλαβε χώρα η αλλαγή του Ημερολογίου, είχε μια απόκλιση 13 ημερών. Τούτο εσήμαινε σε πρακτικό επίπεδο ότι η εαρινή ισημερία συντελούνταν κατά 13 ημέρες νωρίτερα και επομένως η 21^η Μαρτίου του Ιουλιανού Ημερολογίου ήταν κατ' ουσίαν η 8^η Μαρτίου.

Η συγκεκριμένη απόκλιση, θα μπορούσε ευλόγως να διερωτηθεί κάποιος, εάν όντως είχε και ποιά συνέπεια στη ζωή της Εκκλησίας και συνακολούθως των πιστών. Η απάντηση είναι προδήλως καταφατική διότι τόσο οι κινητές εορτές και κυρίως το Άγιο Πάσχα δε θα εορταζόταν σύμφωνα με τις δεσμευτικές αποφάσεις της Α' Οικουμενικής Συνόδου, η οποία περί του εορτασμού του Πάσχα όριζε ότι: α)

θα γινόταν πάντοτε ημέρα Κυριακή, β) η συγκεκριμένη Κυριακή θα ήταν η επόμενη της 14^{ης} του μηνός Νισάν, δηλαδή μετά την πανσέληνο, γ) μετά την πανσέληνο, η οποία έπεται ή συμπίπτει με την εαρινή ισημερία. Δε θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος όριζε επίσης πως ο εορτασμός του Πάσχα της Καινής Διαθήκης θα πρέπει πάντοτε να εορτάζεται μετά το Ιουδαϊκό Πάσχα της Παλαιάς Διαθήκης.

Ο κατά το έτος 1582 Πάπας Γρηγόριος ο ΙΓ΄ προσπάθησε να διορθώσει τις ατέλειες του Ιουλιανού Ημερολογίου επαναφέροντας την εαρινή ισημερία κατά την 21^η Μαρτίου, αλλά αυτή η προσπάθειά του είχε ως συνέπεια την μεταβολή του Πασχαλίου, δηλαδή του εορτασμού του Πάσχα σύμφωνα με τα όσα ρητώς εθέσπισε η Α΄ Οικουμενική εν Νικαία Σύνοδος του 325 μ.Χ. Εν προκειμένω μάλιστα ο Μητροπολίτης Βιζύης και Μηδείας (έπειτα Μαρωνείας) Άνθιμος γράφει ότι απόδειξη της παραπάνω ατέλειας του «νέου ημερολογίου» ήταν το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι ακολουθούντες το λεγόμενο Γρηγοριανό Ημερολόγιο χριστιανοί αναγκάζονταν σε πολλές περιπτώσεις εξαιτίας εσφαλμένων υπολογισμών να εορτάζουν το χριστιανικό Πάσχα προ του Ιουδαϊκού, ενώ σαφέστατα η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος έχει ορίσει τον εορτασμό του Πάσχα της Καινής Διαθήκης προ του Πάσχα της Παλαιάς Διαθήκης.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά τον 19^ο αιώνα πρωτοστάτησε στην επίλυση του ζητήματος αυτού και προς τούτο ενήργησαν οι Οικουμενικοί Πατριάρχες Νεόφυτος Η΄, Άνθιμος Ζ΄ και Κωνσταντίνος ο Ε΄, ενώ στις αρχές του 20^{ου} αιώνα καταλυτικής σημασίας υπήρξε η πρωτοβουλία του Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄, ο οποίος απέστειλε σχετική εγκύκλιο προς όλες τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες προκειμένου να λάβουν θέση και να υποβάλουν τις προτάσεις τους.

Όλες οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες ανεγνώριζαν την αναγκαιότητα διορθώσεως του Ιουλιανού Ημερολογίου και ταυτόχρονα δεν εδέχοντο ως τέλειο και ακριβές το Γρηγοριανό (νέο) Ημερολόγιο. Ειδικότερα η Εκκλησία της Ελλάδος εξέφραζε την βούλησή της να προβεί στην διόρθωση του Ιουλιανού Ημερολογίου, αλλά εν ευθέτω χρόνω προς αποφυγή σκανδαλισμού των πιστών, οι οποίοι είτε εξ αγνοίας των επιστημονικών ατελειών του Ημερολογίου είτε πέφτοντας θύματα παραπληροφόρησης και μαύρης αντιδραστικής προπαγάνδας ακραίων ζηλωτών, θα σχημάτιζαν τη γνώμη και πεποίθηση ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία ξεπούλησε τα πάτρια της πίστεως δεχόμενη τις κακοδοξίες του Παπισμού, το οποίο τελικώς και εσυνέβη.

Η Εκκλησία της Ελλάδος αρχικώς εμελέτησε το όλο ζήτημα και κατέληξε στη θέση της επιλύσεως του Ημερολογιακού ζητήματος κατόπιν συνεννοήσεως και κοινής αποφάσεως των Ορθοδόξων Εκκλησιών και ιδίως του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Η Ελληνική πολιτεία από της 1^{ης} Απριλίου του 1923 έθεσε σε εφαρμογή το Γρηγοριανό ως επίσημο πολιτικό ημερολόγιο και η Εκκλησία της Ελλάδος δεχομένη την αναγκαιότητα της διορθώσεως του Ιουλιανού Ημερολογίου χωρίς να υπάρξει αποδοχή του Γρηγοριανού Ημερολογίου ως προς τον εορτασμό του Πάσχα, προέβη στην μεταρρύθμιση του Ιουλιανού Ημερολογίου με την προσθήκη 13 ημερών χωρίς να μεταβληθεί απολύτως το Πασχάλιο (εορτασμός του Πάσχα) και το εορτολόγιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Στο πλαίσιο τούτο, το Πανορθόδοξο Συνέδριο στην Κωνσταντινούπολη απεφάσισε η 1^η Οκτωβρίου του 1923 να λογισθεί ως 14^η Οκτωβρίου του 1923, αλλά η απόφαση αυτή δεν κατέστη δυνατό να εφαρμοσθεί διότι υπήρχε διχογνωμία μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Η κατόπιν εισηγήσεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Α΄ προς την Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος προσθήκη 13 ημερών στο Ιουλιανό Ημερολόγιο επετύγχανε αφενός μεν οι ακίνητες εορτές να εορτάζονται κατά τις

ορισμένες ημέρες του εκκλησιαστικού ημερολογίου, οι οποίες συμπίπτουν με εκείνες του πολιτικού, αφετέρου δε το Πάσχα και οι μετ' αυτού συνδεόμενες κινητές εορτές να εορτάζονται κατά το εκκλησιαστικό ημερολόγιο. Έτσι, κατόπιν προτάσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, η οποία τελικώς έγινε δεκτή και υπό της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, η κατά το Ιουλιανό Ημερολόγιο 10^η Μαρτίου του 1924 ελογίσθη ως 23^η Μαρτίου του 1924. Ο δε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος προς ενημέρωση του Χριστεπωνύμου πληρώματος απέστειλε παραινετική επιστολή στην οποία μεταξύ άλλων ετόνιζε ότι ουδέν μετεβλήθη εν τη Ορθοδοξία και καλώντας τον λαό να μην επηρεάζεται από τους ολιγαρίθμους διαφωνούντες με την ημερολογιακή μεταρρύθμιση, νουθετούσε: «Μη παραπέιθεσθαι εις απείθειαν και παρεκτροπάς, άτινα την ιεράν ημών θρησκείαν ζημιούσι και το γόητρον της Εκκλησίας προσβάλλουσι. Το υπέρτατον δικαίωμα του διευθύνειν την Εκκλησίαν ανήκει εις την Ιεραρχίαν, ήτις συμφώνως προς τας διατάξεις των Οικουμενικών Συνόδων, εγκύρως ρυθμίζει παν αναφαινόμενον ζήτημα».

Μετά την λεγόμενη μεταρρύθμιση του Ιουλιανού (Παλαιού) Ημερολογίου και την δοθείσα λύση επί του πανορθόδοξου ενδιαφέροντος ζητήματος του Ημερολογίου, παρουσιάσθηκαν δυσμενείς επιπτώσεις για το σώμα της Ορθόδοξου Εκκλησίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στις υπόλοιπες Ορθόδοξες Εκκλησίες που είχαν αποδεχθεί και εφαρμόσει την μεταρρύθμιση του Ιουλιανού Ημερολογίου. Ο πρωτοφανής τυπολατρικός, πλην όμως άκρως αθεολόγητος, σάλος προεκλήθη από τους λεγομένους «παλαιοημερολογίτες ζηλωτές» της πατρώας Ορθόδοξου Πίστεως, οι οποίοι έκτοτε και μέχρι σήμερα θεωρούν δυστυχώς «ως προδότες της πίστεως και παπικόφρονες» όλους τους αποδεχομένους και εφαρμόζοντες την ημερολογιακή μεταρρύθμιση καθώς και εκείνους που ακολουθούν μεν το λεγόμενο «παλαιό», Ιουλιανό Ημερολόγιο, αλλά έχουν «κοινωνία πίστεως και αγάπης», μέσω του κοινού ευχαριστιακού ποτηρίου της αιωνίου ζωής, με τους λεγομένους και χαρακτηριζομένους υποτιμητικώς «Νεοημερολογίτες». Εν προκειμένω οφείλουμε να επισημάνουμε ότι παρόλο που όλες οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες δεν απεδέχθησαν την μεταρρύθμιση του Ιουλιανού Ημερολογίου (π.χ. Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, Ρωσίας, Άγιον Όρος κ.ά.), εντούτοις ουδέποτε διέκοψαν την «κοινωνία» με τις Εκκλησίες εκείνες που απεδέχθησαν και εφαρμόζουν το λεγόμενο «νέο ημερολόγιο» (π.χ. Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, Ελλάδος, Κύπρου κ.ά.).

Ύστερα λοιπόν από την οριστική εφαρμογή της μεταρρυθμίσεως του Ιουλιανού Ημερολογίου και κατά τις συζητήσεις εντός της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος είχε εκφρασθεί από ορισμένους Ιεράρχες ο φόβος και ο έντονος προβληματισμός μήπως εσκανδαλιζετο ο λαός και υπήρχε θρησκευτική εκμετάλλευση της ημερολογιακής μεταρρυθμίσεως. Στο τέλος επεκράτησε η γνώμη των πλειόνων λόγω προφανώς της επιδράσεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσόστομου Α΄, ο οποίος emphaticώς υπεγράμμιζε ότι η αποδοχή της ημερολογιακής μεταρρυθμίσεως δεν αποτελούσε προδοσία έναντι της πατρώας Ορθόδοξου πίστεως και δεν θα επήρχετο σκανδαλισμός του ποιμνίου. Παρά τους φόβους και την ειλικρινή ανησυχία ορισμένων Ιεραρχών μήπως αφαιρούσαν κάτι από την ευαγγελική αλήθεια, την δογματική διδασκαλία και την αγιοπατερική παράδοση της Ορθόδοξου Εκκλησίας, εντούτοις η ημερολογιακή μεταρρύθμιση εφαρμόσθηκε και ουδέν απωλέσθη. Οι Ιεράρχες αυτοί, καλής πίστεως και προθέσεων άνθρωποι, αφού εμελέτησαν ενδελεχώς το όλο ζήτημα και κατενόησαν ότι η ημερολογιακή μεταρρύθμιση δεν αποτελούσε δογματικό περί την πίστη ζήτημα, συνεμορφώθησαν προς την γενομένη αλλαγή του ημερολογίου προκειμένου να αποφευχθεί το σχίσμα στους κόλπους της Εκκλησίας.

Δυστυχώς όμως ορισμένοι μοναχοί του Αγίου Όρους, αυτοαποκληθέντες ως «Ζηλωτές», συνεργάστηκαν με κάποιους λαϊκούς οπαδούς του παλαιού ημερολογίου και περιφερόμενοι από πόλεως σε πόλη διέδιδαν πρωτοφανή ψεύδη δημιουργώντας διχοστασίες και εν τέλει σχίσμα στο σώμα του Χριστεπωνύμου πληρώματος. Διεκήρυτταν ψευδώς ότι η διοικούσα Εκκλησία αποδεχόμενη το λεγόμενο «παπικό ημερολόγιο», επρόκειτο να αποδεχθεί και άλλες κακόδοξες διδασκαλίες των παπικών αρνούμενη τις Οικουμενικές Συνόδους της Εκκλησίας, την θεολογική διδασκαλία των Πατέρων, τις νηστείες, τις εορτές των Αγίων και όλα τα ορθόδοξα δόγματα της πατρώας πίστεως. Όλα ψεύδη και συκοφαντίες. Ισχυρίζονταν εντόνως ότι η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος δι' αποφάσεώς της απαγόρευε την οιαδήποτε επί του ημερολογίου αλλαγή. Ο ισχυρισμός αυτός όμως ήταν προδήλως ψευδής διότι πουθενά στα επίσημα πρακτικά της Συνόδου δεν αναφέρεται κάτι τέτοιο και τούτο δεν ισχύει επειδή ακριβώς μόνο η δογματική-θεολογική διδασκαλία της Εκκλησίας δεν μπορεί να μεταβληθεί, αλλά το ημερολόγιο της Εκκλησίας δεν αποτελεί δόγμα της Εκκλησίας ώστε να παραμένει αμετάβλητο.

Οι ακραίοι και διχαστικοί αυτοί μοναχοί προς εκφοβισμό και τρομοκράτηση του άδολου πιστού λαού διέδιδαν κατά την περίοδο εκείνη διάφορα πλαστογραφημένα και ψευδεπίγραφα κείμενα που δήθεν περιείχαν πατερικούς «αναθεματισμούς» κατά των αποδεχομένων το Γρηγοριανό Ημερολόγιο. Όπως όμως απεδείχθη, τα αναθέματα αυτά ήταν παλαιότερων εποχών και αφορούσαν τους αιρετικούς Αρειανούς, Μανιχαίους, Μονοφυσίτες, Εικονομάχους κ.ά. Σε καμμία όμως περίπτωση δεν αφορούσαν τους μελλοντικούς ή ήδη γενομένους μεταρρυθμιστές του Ημερολογίου. Τότε αντέδρασε η Εκκλησία της Ελλάδος και δι' επισήμων εγκυκλίων της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου κατήγγειλε στο Χριστεπώνυμο πλήρωμα ότι όλα τα δήθεν «αναθέματα» ήταν πλαστογραφημένα κείμενα, ενώ και οι ίδιοι οι Πατέρες της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους επειδή δεν συμφωνούσαν με τις ανοίκειες αυτές πρακτικές μεμονωμένων προσώπων διεκήρυξαν δημοσίως ότι ουδεμία απολύτως σχέση έχουν με το ζήτημα της ημερολογιακής μεταρρυθμίσεως. Οι Πατέρες της Μονής Μεγίστης Λαύρας αναίρεσαν όλα τα μετέωρα επιχειρήματα των παλαιοημερολογιτών, επέκριναν τον φανατισμό τους και κατεδίκασαν το σχίσμα που ήδη είχαν προκαλέσει στο εκκλησιαστικό σώμα του Χριστεπωνύμου πληρώματος των πιστών.

Κατά την ίδια περίοδο στο περιοδικό «Ανάπλασις» και σε σειρά σχετικών άρθρων οι φανατικοί ζηλωτές εχαρακτηρίζοντο όχι ως παλαιοημερολογίτες, αλλά ως «χρονολάτρες» και «δεκατριμερίτες», οι οποίοι εξαπατούσαν τον άδολο πιστό λαό εκμεταλλευόμενοι τη γνήσια και ανόθευτη πίστη του. Φρονούμε δε ότι ορθώς εχαρακτήρισθησαν ως «χρονολάτρες» και «δεκατριμερίτες» διότι το ζήτημα της ημερολογιακής μεταρρυθμίσεως με την προσθήκη 13 ημερών στο Ιουλιανό ημερολόγιο δεν άπτεται ουδενός δογματικού κεφαλαίου της Ορθοδόξου πίστεως, ούτε καν αυτό καθαυτό το ημερολόγιο είναι δογματικό κεφάλαιο της Ορθοδόξου διδασκαλίας. Σύμφωνα μάλιστα με νεώτερες μελέτες ειδικών διαπιστώνεται ότι συν τω χρόνω η απόκλιση αυξάνεται στις 14 ημέρες, οπότε θα χαρακτηρισθούν και ως «δεκατετραμερίτες».

Η Εκκλησία της Ελλάδος με τις εγκυκλίους της ενημερώνοντας κατ' αλήθειαν τον λαό ετόνιζε ότι η αλλαγή του ημερολογίου υπαγορεύθηκε εξ' ανάγκης και σύμφωνα με τα επιστημονικά δεδομένα της επιστήμης της αστρονομίας καθώς επίσης ότι η Εκκλησία δεν απεδέχθη το Γρηγοριανό Ημερολόγιο, αλλά απλώς επέφερε βελτιώσεις επί του Ιουλιανού οι οποίες ουδόλως προσκρούουν στα δόγματα και την ευαγγελική αλήθεια της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Όσον αφορά τις κατηγορίες των Ζηλωτών ότι η διοικούσα Εκκλησία επρόκειτο να αποδεχθεί και τις υπόλοιπες κακοδοξίες του παπισμού, η απάντηση της Εκκλησίας της Ελλάδος επρόβαλε το αληθές ιστορικό επιχείρημα ότι μέχρι τον ΙΣΤ΄ αιώνα υπήρχε ενιαίο ημερολόγιο στην Ανατολή και τη Δύση, αλλά η Ορθόδοξη Εκκλησία διεφύλαξε γνήσια την παράδοσή της και ανόθευτα τα δόγματά της. Υπογράμμισε δε η Εκκλησία ότι η σωτηρία των ανθρώπων δεν εξαρτάται εκ του χρόνου εορτασμού των διαφόρων εκκλησιαστικών γεγονότων ή αγίων προσώπων, αλλά εκ του τρόπου με τον οποίο οι Χριστιανοί εορτάζουν.

Σύμφωνα με νεώτερες ειδικές μελέτες, όπως του τότε Μητροπολίτου Δημητριάδος και Αλμυρού (μετέπειτα αρχιεπισκόπου Αθηνών) μακαριστού Χριστόδουλου, του Αρχιμ. Βασιλείου Παπαδάκη και του Δημητρίου Μαλέση, διαπιστώνουμε ότι στον ελλαδικό χώρο την πνευματική ηγεσία των παλαιοημερολογιτών Ζηλωτών ανέλαβαν στις 26 Μαρτίου του 1935, έντεκα έτη μετά την εισαγωγή του νέου Ημερολογίου, τρεις Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος, ήτοι ο Δημητριάδος και Αλμυρού Γερμανός (Μαυρομμάτης), ο Ζακύνθου Χρυσόστομος (Δημητρίου) και ο πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος (Καβουρίδης), οι οποίοι διοργάνωσαν κατά το έτος 1947 και το πρώτο πανελλήνιο συνέδριο των οπαδών του Ιουλιανού Ημερολογίου.

Οι τρεις αυτοί κανονικοί κατά την χειροτονία τους Αρχιερείς χειροτόνησαν τέσσερις Αρχιμανδρίτες των αυτοαποκαλουμένων ΓΟΧ (Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών), οι οποίοι ήταν οι: Κυκλάδων Γερμανός Βαρυκόπουλος (5-6-1935), Μεγαρίδος Χριστόφορος Χατζής (6-6-1935), Βρεσθένης Ματθαίος Καρπαθάκης (7-6-1935) και Διαυλείας Πολύκαρπος Λιώσης (7-6-1935). Στο σύνολό τους συγκρότησαν την Σύνοδο του λεγομένου «Πατρίου Ημερολογίου», αλλά αργότερα ο Μητροπολίτης Ζακύνθου Χρυσόστομος καθώς και οι νεοχειροτονηθέντες Μεγαρίδος Χριστόφορος και Διαυλείας Πολύκαρπος επανήλθαν στην κανονικότητα και εντάχθηκαν στην Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Το πρώτο ρήγμα στον αντικανονικό χώρο των παλαιοημερολογιτών επήλθε κατά τον Σεπτέμβριο του 1937 όταν διαμορφώθηκαν δύο παρατάξεις, ήτοι των λεγομένων «Ματθαϊκών» με επικεφαλής τον Βρεσθένης Ματθαίο και των «φλωρινικών» με επικεφαλής τον πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομο. Οι δύο αρχικές παρατάξεις εν συνεχεία διεσπάσθησαν και από τότε έως σήμερα υπήρξαν και συνεχίζουν να υφίστανται πολλές παρατάξεις, καθεμιά από τις οποίες έχει δική της Ιεραρχία, ενώ δεν αναγνωρίζει τις υπόλοιπες. Πολλοί «Επίσκοποι» μετεπήδησαν σε άλλη ή άλλες παρατάξεις, άλλοι απομονώθηκαν, άλλοι επέστρεψαν, άλλοι δημιούργησαν νέα παρατάξη και άλλοι συνένωσαν παρατάξεις. Υπάρχουν βέβαια και ορισμένες «ψευδοσύνοδοι», όπως αποκαλούνται, στις οποίες συμμετέχουν «Επίσκοποι» που καθαιρέθηκαν από την Εκκλησία της Ελλάδος. Οι πλέον πολυπληθείς παρατάξεις είναι αυτές του πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομου (Φλωρινικοί) και του Βρεσθένης Ματθαίου (Ματθαϊκοί), ενώ μέχρι τον Μάρτιο του 2014 υφίστατο και η ονομαζόμενη «Σύνοδος των Ενισταμένων» που ίδρυσε ο Φυλής και Ωρωπού Κυπριανός (Κουτσούμπας), προερχόμενος από τους φλωρινικούς με τους οποίους επανενώθηκε.

Τα μεγάλης σημασίας πνευματικά ερωτήματα που τίθενται είναι: εάν και ποιοι «αρχιερείς» τους και κατ' επέκταση οι εξ αυτών χειροτονούμενοι κληρικοί έχουν αποστολική διαδοχή και κανονικότητα περί την Ιερωσύνη, καθώς επίσης εάν είναι έγκυρα τα μυστήρια που τελούνται από κληρικούς παντός βαθμού των οποίων αμφισβητείται η Ιερωσύνη.

Εντός και εκτός Ελλάδος έχουν υπάρξει κατά καιρούς μεγάλες εντάσεις και διαμάχες για την δικαιοδοσία επί Ναών και Μονών που διεκδικούν οι

παλαιομερολογίτες, όσο και οι επίσημες Εκκλησίες. Μια τέτοιας φύσεως πολυετής διαμάχη υπήρξε και για την Ορθόδοξη Εκκλησία του Μονάχου, την οποία είχε παραχωρήσει ο Λουδοβίκος Α΄ της Βαυαρίας, πατέρας του Βασιλέως της Ελλάδος Όθωνα, στην ελληνική κοινότητα του Μονάχου (30 Σεπτεμβρίου 1828). Το 1976 την απέσπασαν οι παλαιομερολογίτες από την δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αλλά υποχρεώθηκαν να την αποδώσουν και πάλι σε αυτό το έτος 1999, μετά από πολυετή δικαστική διαμάχη ενώπιον των Γερμανικών Διοικητικών Δικαστηρίων και σχετική απόφαση του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Το λεγόμενο παλαιομερολογιτικό ζήτημα αποτελεί μια ανοιχτή πληγή στο εκκλησιαστικό σώμα του Χριστεπωνύμου πληρώματος που εννέα δεκαετίες διχάζει το λαό και σκανδαλίζει τους άδολους και καλής προαιρέσεως Χριστιανούς. Ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χριστόδουλος (1998-2008) προέβη αθορύβως σε κάποιες κινήσεις προσεγγίσεως με τους παλαιομερολογίτες, αλλά οι προσπάθειες αυτές τελικώς δεν απέδωσαν καρπούς. Η αιτία «παντός κακού» εδράζεται στον «εωσφορικό εγωϊσμό» των ανθρώπων. Όταν εκλείψει το «ίδιον θέλημα» και γίνει το «θέλημα του Θεού», τότε θα υπάρξει και η ένωση των διεστώτων. Ένα είναι βέβαιο, ότι όσο δηλαδή υφίστανται σχίσματα στο σώμα της Εκκλησίας, αναιρείται η σωτηρία των ανθρώπων που αναζητούν εκτός της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας του Χριστού, την ένωσή τους με το Θεό. Εκτός Εκκλησίας «σωτηρία ουκ έστι».